

Pildi autor: Tuuli Varik

Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia 2025-2028

SISUKORD

1. Makromajanduse prognoos	3
2. Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia	5
2.1 Põhitegevuse tulude ja kulude prognoos	6
2.2. Investeermistegevus	11
2.3. Eelarve tulem ja finantseermistegevus	12
2.4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin	13
<i>Lisa 1. Investeeringute kava 2025-2028, põhivara soetused objektide lõikes</i>	<i>15</i>
<i>Lisa 2. Lääne-Nigula eelarvestrateegia 2025-2028 koondtabel</i>	<i>18</i>

1. Makromajanduse prognoos

Eelarvestrateegia makromajanduse prognoos tugineb Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvisele majandusprognoosile.¹

Tabel 1. Rahandusministeeriumi suvise prognoosi põhinäitajad

	2023 tegelik	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	-3,5	--1,0	3,3	3,0	2,5	2,5
Tööpuudus %	6,4	7,5	7,7	6,3	6,3	6,3
Inflatsioon %	9,2	3,8	4,2	2,2	2,0	2,0
Palgakasv %	11,5	6,4	4,6	5,0	4,8	4,6
Majanduse reaalkasv koalitsioonileppe meetmete mõjuga %	-3,0	-1,0	2,1	2,7	2,3	2,3
Inflatsioon koalitsioonileppe meetmete mõjuga %	9,2	3,8	5,0	3,2	2,3	2,2

Allikas: Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos

Rahandusministeeriumi suvise prognoosi kohaselt on majandusolud jätkuvalt ebastabiilsed, kuid kasvavas tempos tõusu teel. Samas Venemaa agressioon Ukrainas on löönud lõkkele konfliktid ka Lähis-Idas ja samuti on pinged üleval ka Hiina ja lääneriikide vahel. EL riikide majanduskasvu on pärssinud energia kiire hinnatõus ning sõjast tingitud kaubanduspiirangud. Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvise prognoosi kohaselt on kasvab Eesti majanduse reaalne SKP 3,3%-ni. samas aasta kokkuvõttes siiski 1%-lises languses, jäädes 2,1% suuruse majanduskasvu juurde, mis on tingitud maksumuudatustest ja mille mõjud hakkavad avalduma 2025. aastal. Kui algselt loodeti majandusaktiivsuse tõusu kevadel, siis paraku seda ei tulnud, nüüd prognoositakse, et majandus hakkab elavnema 2024. aasta lõpul.

Samas peame tõdema, et vaatamata reaalsele majanduslanguse kestvusele ja ulatusele, võib tööturul olevat olukorda pidada rahuldavaks. SKP statistika näitab Eesti majanduse kohta üsnagi pessimistlikku pilti ning meie majandus on languses olnud aastast 2022, siis tööpuudus on kerkinud suhteliselt vähe, ulatudes 2024. aasta II kvartalis 7,6%-ni ja oli siis aastataguse ajaga majanduslanguse mõjul suurenenud ca 1% võtta. Kiire palgakasv aeglustub 2025. aastal võrreldes 2024. aastaga, kuid jäädes siiski ca 4-5% ligi.

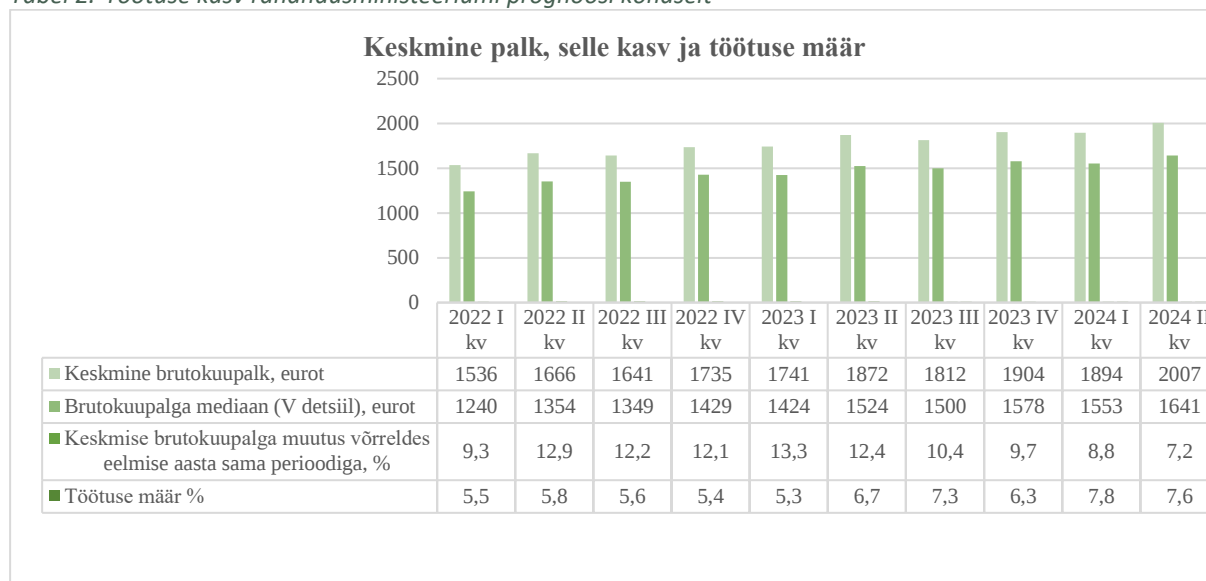
Inflatsiooni tempo alanedes ning töömahtude vähenedes on ka töötajate arv vähenema hakanud alates 2023. aasta keskpaigast. Töökohtade arvu langus on suurim tööstuses ja ehituses, kes kannatavad Põhjamaade kinnisvaraturu languse ning kerkinud intressimäärade tõttu. Töökohtade arv on tõusnud tervishoiu ja hariduse valdkonnas ning samuti majutuses ja toitlustuses, finantsvahenduses ning avalikus halduses.

Kui majandus peaks hakkama tasapisi taastuma, siis hõive suurenemist võib oodata viitajaga ehk siis 2025. aasta lõpust ja alates 2027. aastast töötajate arvu kasvu oodata ei ole. Tööpuudus stabiliseerub prognoosiperioodi lõpuks oma normaaltasemele ca 6% lähedusse.

Nõrga majanduskeskkonna ja pidurdunud hinnakasvu taustal aeglustus palgakasv teises kvartalis 7,2%-ni. Avalikus sektoris oli palgakasv tänu tervishoiu ja hariduse tegevusalale 7,4%-ga keskmisest veidi kiirem, erasektoris ulatus see 6,9%-ni. Nõrgemat palgakasvu näitas enamik tegevusalasid, nii era- kui ka avalikus sektoris. Palgakasvu aeglustumine on aga avalikus sektoris olnud märksa järsum kui erasektoris.

¹ [https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2024-08/RM%202024.%20aasta%20suvine%20prognoos%2027.08.2024 .docx](https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2024-08/RM%202024.%20aasta%20suvine%20prognoos%2027.08.2024.docx)

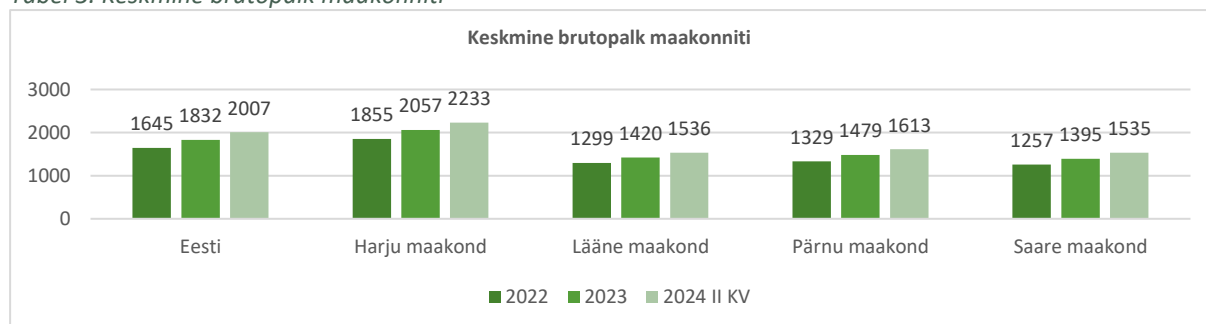
Tabel 2. Töötuse kasv rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt

Allikas: Statistikaamet

Kui Eesti keskmine brutopalk kasvas 2024 II kvartalis 2007 euroni, siis Lääne maakonna keskmine 1536 eurot, tõustes võrreldes eelmise aasta sama ajaga +6,9% ja samas mediaanpalk on 1356 eurot, tõustes eelmise aasta samal perioodil +6,6%, meist vähem tõusis mediaanpalk vaid Rapla maakonnas.

Tabel 3. Keskmine brutopalk maakonniti

Allikas: Statistikaamet

Kui 2023. aasta teises pooles hinnasurve nõrgenes, siis käesoleva aasta esimese kuue kuuga on üldine hinnatase tõusnud juba 2,8%. Uut hinnasurvet on tänavu põhjustanud maksutõusud ja teenusehindade kallinemine. Jaanuaris tõusis käibemaksumäär 20%-lt 22%-ni ning jõustusid kõrgemad alkoholi ja tubakatoodete aktsiismäärad. Maksutõusude tõttu tõusis Eesti hinnatase aasta esimestel kuudel ligikaudu 1,5 %. Kesise kaupade tarbimise kõrval kukkus teenuste tarbimine vähem ning teenuste osakaal tarbimises on tõusnud tagasi pandeemia-eelsele tasemele. Teenuste tarbimise osakaal on pigem tõusnud sellega, et seda tarbimist tehakse välismaal, mitte Eestis, kuna meie teenuste hinnad on kõrgemad kui mujal maailmas.

Tööstuskaupade hinnatõus on prognoosi kohaselt pidurdumas aga tunda on veel teenuste hinnatõusu jäikust.

Langenud on ka nõudlus uute eluruumide järele ning ebakindlate olude tõttu on ettevõtted ja majapidamised laenuotsuste tegemisel jätkuvalt tagasihoidlikud. 2025. aastal toob automaksu lisandumine kaasa inflatsiooni ajutise kiirenemise. Järgnevatel prognoosiaastatel stabiliseerub inflatsioon 2% juures.

Inflatsioon jõudis maiks 11% lähedale, peegeldades valdavalt möödunud aasta esimese poole hüppelist hinnakasvu. Samas on tarbijakorv viimase üheksa kuu jooksul kallinenud ligikaudu 4%. Värskest otsustatud käibemaksu kasv annab ühekordselt hoogu hinnatõusule, mis avaldab peamiselt 2024. aastal. Järgmise, 2024. aasta keskmine hinnatõus jääb 4% lähedale ja alaneb 2025. aastal 2,5% juurde. Hinnakasvu pidurdumiseni viivad energia odavnemine ja toidutoormete hinnalanguse järkjärguline edasikandumine jaehindadesse, kuid Vene-Ukraina sõja käekäik võib muuta toormete turuhindu. Kuigi erinevate energiakandjate tulevikutehingute põhjal oodatakse nende hinnataseme püsimist eelmise aastaga võrreldes märksa madalamal tasemel, säilib muutunud energiavarustuskanalite tõttu energia ootamatu kallinemise oht.

KOV eelarvepositsioonile avaldas 2023/2024 aastal olulist mõju inflatsioon (hindade kasv), kasvanud personalikulud (alampalga, palkade kasv) **ning kõrged intressikulud.** Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2023. aastal pea 0,5%-ni SKP- st. Kohalike omavalitsuste eelarve defitsiit oli 2023. aasta lõpuks 170 miljonit eurot. Kõrge defitsiit on tingitud omavalitsuste tulude reaalhindades vähenemisest 2021. aastast alates ja kulude kiirest kasvust (sh kasvanud euriborist). Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapäraselt on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeringutele, siis võib oodata kõrge defitsiidi taseme jätkumist. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit keskmiselt 0,2%-le SKP-st. See on tingitud ühelt poolt kohalike omavalitsuste halvenenud finantsvõimekusest, mille tulemusena ei suudeta kohustusi juurde võtta ja teisalt nõuab see aga teenuste tagamise ja jätkusuutlikku toetuste rahastamise üle vaatamise ning samas kasvab hüppeliselt investeringutoetuste maht.

Eelarvestrateegia riskitegurina näeb koalitsioonileping ettejärgmist punkti: "*Valitsemissektori kulude jätkusuutlikkuse tagamiseks vaadatakse üle sihtasutuste ja kohalike omavalitsuste laenude piirmäärad ja eelarvereegli*", mis võib tähendada erinevate eelarvepiirangute kehtestamist ning seega riski investimisplaani täitmisele.

KOKKUVÕTE

Globaalne ja Eesti majandusolukord tingivad jätkuvalt selle, et eelarvestrateegia tulude ja kulude prognoosimisel tuleb lähtuda konservatiivsuse põhimõttest. Täna ei ole võimalik lõplikult hinnata, mis suuna majandustrendid võtavad. Seetõttu on esmatähtis tagada valla majandusolukorra stabiilsus ning nii personali- kui majandamiskulude kasvu osas otsida esimeses järjekorras sisemisi ressursse ja ümberkorraldamisvõimalusi (targemate tegutsemismustrite kasutusele võtmine jms) Arvestades trende on siiski selge, et tegevuskulude kasv ning kõrged intressimäärad survestavad järgmistel aastatel jõuliselt vallaeelarvet ning avaldab mõju ka põhitegevuse tulemile ning investimisvõimele.

2. Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia

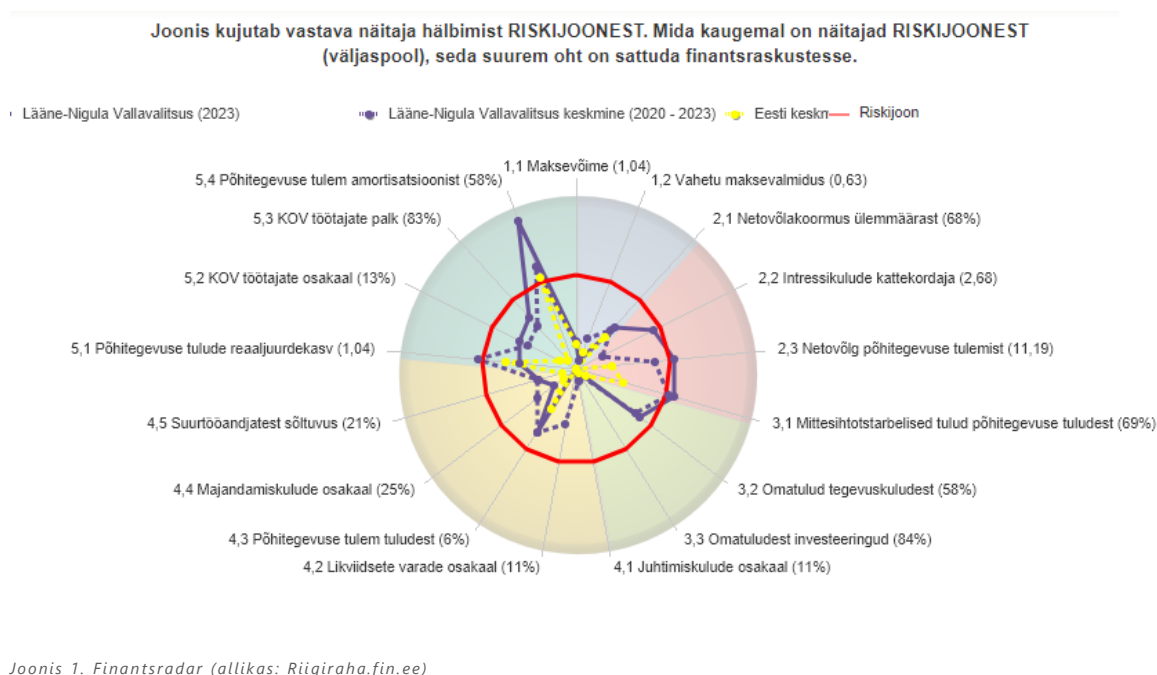
Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia on sisult omavalitsuse 2025-2028. aasta eesmärkidega finantsprognoos, mis esitab tegevustulud, tegevuskulud, investeringud ja finantseerimistegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Lääne-Nigula valla arvestusüksuse finantsseisust prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistiipliini tagamise meetmed ja arvestab läbi võimalikud riskistsenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia on kooskõlas Lääne-Nigula valla arengukava 2023-2030 eesmärkide ja tegevustega.²

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/427102023016?leiaKehtiv>

Eelarvestrateegia esitab andmed kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFS) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia koostamisel, menetlemisel ja avalikustamisel tuleb lähtuda kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest §-st 37³ ja Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise korrast. Eelarvestrateegia peab sisaldama minimaalselt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 20 lõikes 3 toodud informatsiooni. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt ja kehtestatakse volikogu poolt.

Rahandusministeerium koostab kohalike omavalitsuste finantsandmete alusel finantsvõimekuse radarit, mille eesmärk on kirjeldada KOV-ide finantsseisundit ja nende jätkusuutlikust. Finantsvõimekuse radar koosneb 17 näitajast, mis on jaotatud vastavalt kirjeldusvõimele viide kategooriasse: lühiajaline maksevõime, pikaajaline maksevõime, iseseisvus, paindlikkus ja jätkusuutlikkus. Eesti kohalike omavalitsuste üldiseks probleemiks on väike finantsautonoomia. Lääne-Nigula vald sai 2024. aasta andmete alusel mõjutada vaid 12% oma põhitegevuse tuludest (maamaks, tulud kaupade ja teenuste müügist) ning 88% otsustati keskvalitsuse või toetuste andja tasandil.

Enamik Lääne-Nigula valla finantsnäitajatest asub seespoole punast riskipiiri. Üle riskipiiri on kaks näitajat: põhitegevuse tulemitest amortisatsioonist ja mittesihotstarbeliste tuludest põhitegevuse tuludest, mis viitab kohaliku omavalitsusüksuse tulubaasi suurele sõltuvusele välistest rahastamisallikatest.

2.1 Põhitegevuse tulude ja kulude prognoos

2.1.1 Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid:

- 1) maksutulud;
- 2) tulud kaupade ja teenuste müügist;

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/KOKS>

- 3) saadavad toetused;
- 4) muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulud suurenevad aastaks 2028. aastal ca 14% võrra umbes 19 miljoni euroni.

Põhitegevuse tuludest suurima osa moodustavad füüsilise isiku tulumaksu laekumised ning riigieelarve tasandus-ja toetusfondi laekumised.

- ✓ 2025-2028 aasta põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:
- ✓ Lääne-Nigula valla maksumaksjate arv jääb samaks;
- ✓ Füüsilise isiku pensionilt ja muult tulult KOV-idele makstava tulumaksu osad võrdsustatakse järk-järgult aastal 2025- 2027 11,29-lt - 10,23%-le;
- ✓ Füüsilise isiku pensionitelt eraldatavat tulumaksu suurendatakse 2025-2027 2,5%-lt -10,23%-le
- ✓ Maamaksuseaduse muudatusega muutuvad maamaksusumäärad 2025. aastal ca 28% ulatuses;
- ✓ Lääne-Nigula vald saab aastatel 2018-2025 tasandusfondist ühinemise kompensatsiooni 111 670 eurot aastas. Alates 2026. aastast seda vallale enam ei laeku.
- ✓ Kaupade ja teenuste tulude laekumise tõusu mõjutab inflatsioon ja erinevate maksude tõus;
- ✓ Laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest ning muud saadavad toetused tegevuskuludeks ei muutu.

Tulumaks

Maksutulud moodustavad Lääne-Nigula valla 2025. aasta eelarvestrateegia põhitegevuse tuludest 53%, 2026. aastal 54%, 2027. aastal 56% ja 2028. aastal 56% Tulumaksu kasvuks on planeeritud 2025. aastal 5,2% ning järgnevatel aastatel ca 5-4,8%. Juunis 2023. aastal vastu võetud tulumaksuseaduse muudatusega on alates 2025. aastast tulumaksusumäär 22%.

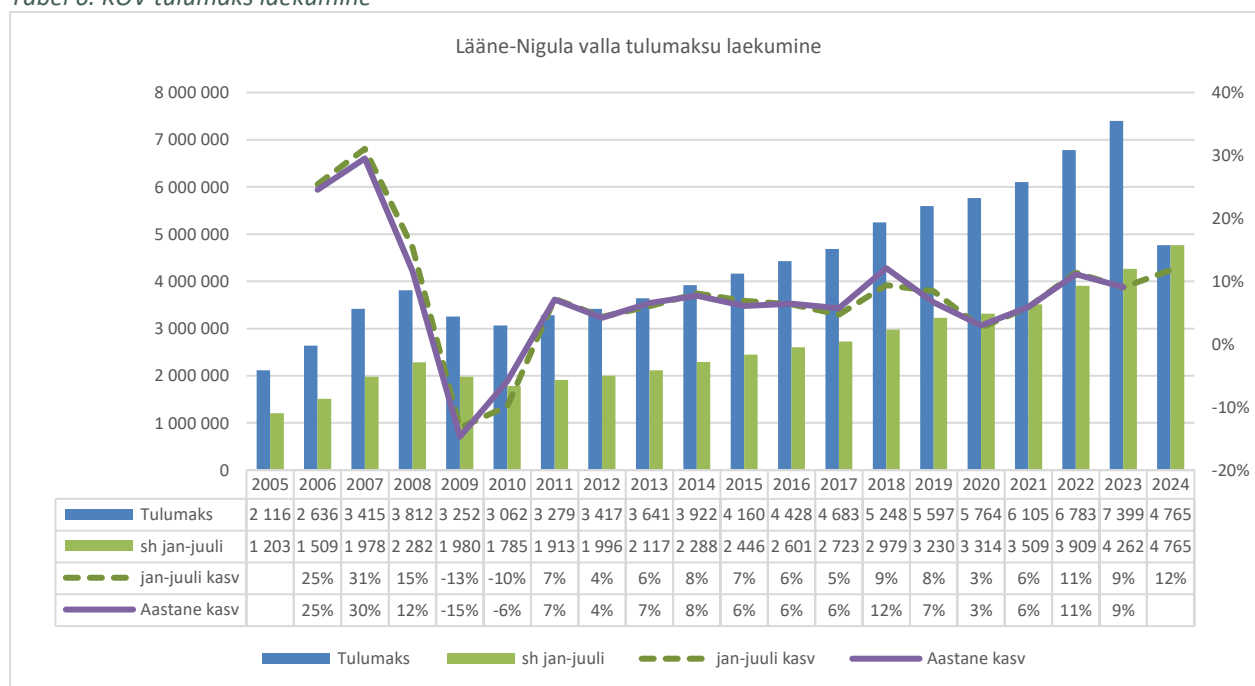
Tabel 4. Kohalikele omavalitsustele eraldatud maksustatava tulu osa (% brutopalgast):

Aasta	Eraldise määr
2007-2008	11,90%
2009 (01.01.-31.03)	11,93%
2009 (al 01.04)	11,40%
2010-2012	11,40%
2013	11,57%
2014-2017	11,60%
2018	11,90%
2019	11,93%
2020-2023	11,96%
2024	11,89%
2025	11,29%
2026	10,64%
2027	10,23%
Alates 2024. aastast pensionitulut arvestatav tulumaks:	
2024	2,50%
2025	5,50%
2026	8,50%
2027	10,23%

Tabel 5. Põhitegevuse tulud (2025-2028)

Lääne-Nigula vald	2023 tegelik täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	16 171 540	17 025 458	17 719 562	18 152 631	18 668 485	19 376 244
Maksutulud	7 992 661	8 799 700	9 380 156	9 882 879	10 380 723	10 920 291
sh tulumaks	7 460 482	8 278 000	8 708 456	9 143 879	9 582 785	10 042 759
sh maamaks	530 684	520 000	670 000	737 000	795 938	875 532
sh muud maksutulud	1 495	1 700	1 700	2 000	2 000	2 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 741 655	1 765 775	1 770 691	1 801 037	1 819 047	1 837 238
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 286 560	6 269 983	6 378 715	6 268 715	6 418 715	6 418 715
Muud tegevustulud	150 664	190 000	190 000	200 000	200 000	200 000

Tabel 6. KOV tulumaks laekumine

Allikas: Rahandusministeerium

Maamaks

Tänases projektis on arvestatud maamaksu 2025. aastal ca 28% tõusuga, järgnevatel aastatel ca 10%. Tulenevalt maamaksuseaduse muudatusest on võimalik 2025. aasta jaoks maamaksu määrasid muuta kuni 1. oktoobrini 2024. aastal.

2025. aastal tuleb otsustada, kas ka edaspidi rakendatakse kodualuse maamaksu soodustust.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad valla põhitegevuse tuludest väikese osa, ca 10%. Eelarvestrateegiasse prognoositud laekumised lähtuvad 2024. aasta eelarvesse prognoositud tasemest ning kasv prognoositavateks aastateks lähtub kaupade ja teenuste hindade üldisest kallinemisest. Põhiosa kaupade ja teenuste müügist laekub hooldekodude ja hariduse tegevustest. Siia kuulub ka kaupade ja teenuste müügist laekuvate tuludena riigilõivud erinevate teenuste osutamise eest (ehituslubade ja kasutuslubade väljastamise eest jms), üüri- ja renditulud ning muud tulud kaupade müügi ja teenuste osutamise eest.

Toetused

Maksude järel on teiseks suuremaks tulullikaks on toetused, moodustades tuludest ca 37%. Enamik toetusi saadakse riigieelarvest kas tasandusfondist, toetusfondist või juhtumipõhiselt konkreetse tegevuse või investeeringu toetamiseks.

2028. aastal on arvestatud sisse tuulepargi kohaliku kasumudeli põhine tasu omaavalitsusele.

Muud tulud

Muud tulud moodustavad põhitegevuse tuludest ca 1%. Siia laekuvad tasud vee erikasutusest, kaevandamisõiguste tasud ja muud ühekordsed tulud.

Lääne-Nigula vald uusi kohalikke makse eelarvestrateegia perioodil eelduslikult ei kehtesta.

2.1.2 Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid:

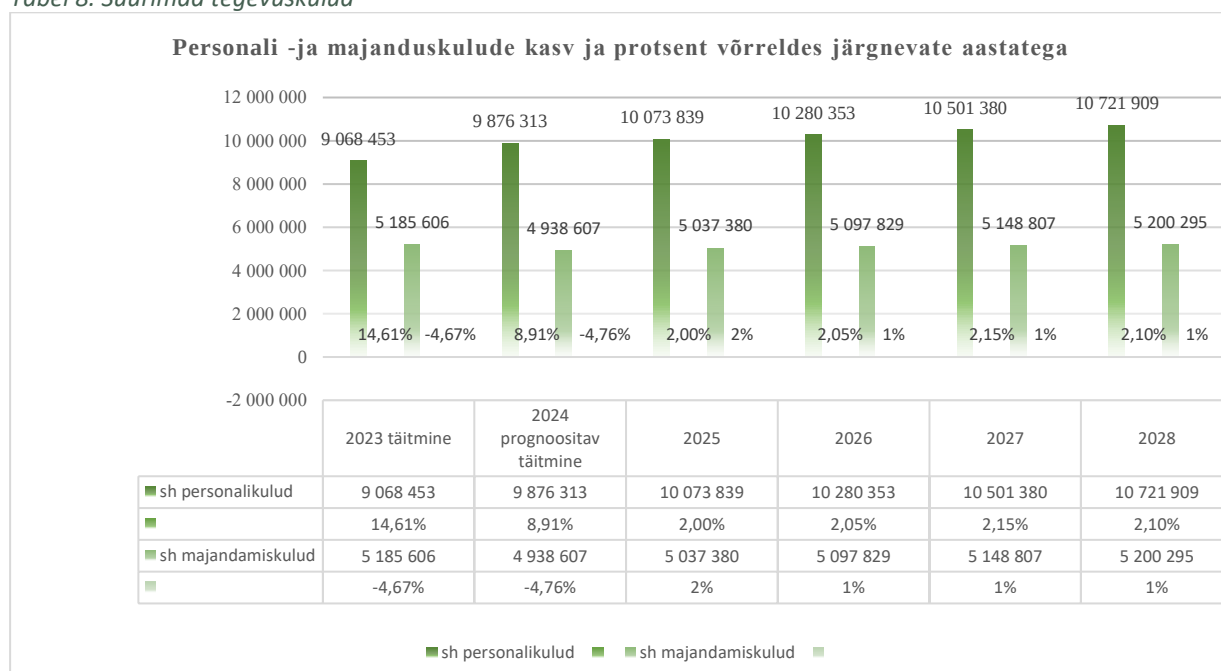
- 1) toetused tegevuskuludeks;
- 2) muud tegevuskulud (personali, majandus-ja muud kulud).

Põhitegevuse kulud suurenevad aastaks 2028. aastal ligi ca 10% võrra ehk siis ligi 18 miljoni euron.

Tabel 7. Põhitegevuse kulud (2025-2028)

Lääne-Nigula vald	2023 tegelik täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	15 232 718	16 300 226	16 822 972	17 089 935	17 361 940	17 847 957
Antavad toetused tegevuskuludeks	974 838	1 437 753	1 651 753	1 651 753	1 651 753	1 865 753
Muud tegevuskulud	14 257 880	14 862 473	15 171 219	15 438 182	15 710 187	15 982 204
sh personalikulud	9 068 453	9 876 313	10 073 839	10 280 353	10 501 380	10 721 909
sh majandamiskulud	5 185 606	4 938 607	5 037 380	5 097 829	5 148 807	5 200 295
sh muud kulud	3 821	47 553	60 000	60 000	60 000	60 000

Tabel 8. Suurimad tegevuskulud

Tabelis 7 toodud põhitegevuse kulude majandamiskulude alajaotuse mahus nähakse igal aastal valla eelarves muuhulgas ette kulud valla põhitegevuse tagamiseks (elekter, side, vesi- ja kanalisatsioon, IT, koristus, prügivedu, valveteenus, töö- ja õppevahendid, toiduained, valla teede ja avalike alade hooldus, audiitorteenused ja muud sellised teenused või asjad, mille tellimine on vajalik, et tagada valla seadusest tulenevate kohustuslike ülesannete täitmine). Eelpoolnimetatud kululiikide lõikes on vallavalitsusel lähtuvalt Lääne-Nigula vallavara valitsemise korrast ja hankekorrast⁴ õigus sõlmida lepinguid ilma täiendava volikogupoolse nõusolekuta ning loetakse täidetuks KOFS nõue kajastada eelarvestrateegias tulevaste aastate väljaminekud eelnimetatud majandamiskulude lõikes.

Eelarvestrateegias on arvestatud majanduskulude kasvuga 2025 aastal 2% ja palgakasvutõusuga 2%, mis tegelikult seab ohtu selle, et me ei leia enam spetsialiste vajalikele kohtadele. Eelarvestrateegias ei ole arvestatud haridustöötajate järgneva võimaliku palgakasvuga, kuna puudub teadmine millises määras ja ulatuses kokkulepped sõlmitakse.

Personalikulude kiirem tõus saab toimuda sisemiste ümberkorralduste arvel (koosseisude ja tööaja kasutuse, juhtimiskulude, koormusnormide üle vaatamine, jne). Kui majanduskulude osas peaksid hinnad oluliselt kasvama (hoonete haldus, toitlustus), tuleb teisi kulusid kärpida.

Kui riigi kinnitatav õpetajate alampalk tõuseb planeeritust kiiremini, siis tuleb prioriteedid üle vaadata ja võimalusel tagada personalikulude tõus ka valla finantseeritavates valdkondades: viia valla pedagoogiliste töötajate töötasud (lasteaia- ja huvitegevuse õpetajad, tugispetsialistid) võrreldavale tasemele riigi määratud õpetajate alamtöötasuga; tagada sotsiaaltöö ning teistes valla finantseeritavates valdkondades (nt raamatukogud, noorsootöötajad) töötavate töötajate töötasu tõus. Vaadata kõiki ametikohti palgasüsteemi osana, tõstes personalikulusid kõigis valdkondades, kuid samas vaadata üle koosseisud ja koormused ning leida optimeerimise kohad valdkondade siseselt.

Põhitegevuse kuludest moodustavad antud toetused tegevuskuludeks 10% personalikulud 60%, majanduskulud 30% ja tõus järgnevatel perioodidel sõltub juba majanduskeskkonnast ja poliitilistest otsustest.

2025. aasta töötasu alammäär selgub sügiselt kui Eesti Pank avaldab prognoosisid.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Strateegia perioodil ületavad tulud kulud igal aastal kulud ning tulemi suhe tuludesse on kasvav ja on perioodi lõpus ligi 8%.

Tänases strateegias ei kata põhitegevuse tulem laenude põhiosa ja intresse.

Tabel 9. Põhitegevuse tulem (2025-2028)

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Lääne-Nigula vald						
Põhitegevuse tulud kokku	16 171 540	17 025 458	17 719 562	18 152 631	18 668 485	19 376 244
Põhitegevuse kulud kokku	15 232 718	16 300 226	16 822 972	17 089 935	17 361 941	17 847 958
Põhitegevuse tulem	938 822	725 232	896 590	1 062 696	1 256 545	1 528 287
Tulemi suhe tuludesse	6%	4%	5%	5,8%	7%	8%
Eelarve tulem	-53 843	-566 078	-1 458 276	-353 476	-370 742	-167 090
Likviidsete varade suunamata jääk aastalõpu seisuga	1 612 260	995 372	545 961	282 911	123 286	144 060

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/423032018031?leiaKehtiv>

Antud tabel on toodud eeldusega, et 2028. aastal on laekub strateegiasse tuulepargi kohaliku kasumudeli põhine tasu omavalitsusele, kui antud tasu ei laeku omavalitsusele, siis ei kata eelarve põhitegevuse tulem laenukohustusi ja tuleb ka vähendada investeeringuid.

Hetkel on arvestatud majanduskulude kasvuks 2025. aastal 2% ja järgnevatel aastatel 1-1,5%, mis tänases hinnatõusu olukorras ei ole reaalselt jätkusuutlik.

Majandamiskulude puhul on arvatud ainult põhitegevuse püsikuludega, välja on jäetud ühekordsete projektide kulud.

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, sest see on eelduseks valla investeerimisvõimekuse säilimisele ja kasvule.

2.2. Investeeringustegevus

Strateegiaperioodil investeeringuid Lääne-Nigula vald nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt.

Investeeringute tegemisel lähtutakse järgmisest põhimõtetest:

- Prioriteetsed on valla põhiteenuste arendamisele (haridus, sotsiaaltoetused jt) ja ülemaakondlike prioriteetide täitmisele suunatud investeeringud, lähtudes mõjust teenuste pakkumisele ja kliimaeesmärkide saavutamisele.
- Investeeringute tegemisel tuleb arvestada saadavate toetussummadega ja ehitushindadega. Kui toetusi soovitud mahus ei saada või ehituse pakkumishind on liiga kõrge, tuleb investeeringu mahtu vähendada (arvestades, et valmib terviklikult kasutatav objekt) või investeering edasi lükata.
- Ei ole teada, mis meetmed võivad erakorraliselt või tulevikus avaneda. Kui eraldatakse meetmest lisaraha, siis eraldatakse see projektidele: a) kus on kehtiv rahastusotsus; b) mis on ettenähtud järgnevatel aastatel, aga mille iseloom võimaldab projekti tõstmise varasemaks ja mis on seotud põhiteenuste tagamisega; c) eelistatud on kliimaeesmärkide täitmisesse suunatud projektid, erinevate nõuete täitmiseks suunatud projektid, samuti projektid, mis on suunatud avariiolekorra vältimiseks.

Investeeringustegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeeringustegevuse kulud ületavad investeerimiseks saadavaid tulusid. Negatiivset investeeringustegevuse tulemit võimaldab positiivne põhitegevuse tulem ja valla laenuvõimekus.

Negatiivset mõju avaldab ka asjaolu, et vähenenud on kohalikele omavalitsustele võimaldavate investeerimismeetmete arv ja suurenenud on toetuse saaja omaosaluse määr. Mõju avaldab ka intressimäär, kui see ei lange, siis Lääne-Nigula valla investeerimisvõimekus väheneb veelgi.

Tabel 10. Investeeringustegevus (2025-2028)

	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Lääne-Nigula vald						
Investeeringustegevus kokku	-992 665	-1 291 310	-2 526 366	-1 416 172	-1 677 286	-1 695 376
Põhivara müük (+)	14 730	20 000	25 000	25 000	25 000	25 000
• Põhivara soetus (-)	-498 408	-783 251	-3 073 144	-1 115 000	-2 148 144	-1 200 000
• projektide omaosalus	-369 860	-783 251	-1 925 000	-915 000	-1 200 000	-1 200 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	128 548	80 600	1 198 144	250 000	998 144	50 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-239 633	-217 769	-260 000	-165 000	-140 000	-140 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-72 500	-50 000	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0	0

Finantstulud (+)	24 839	40 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Finantskulud (-)	-350 241	-380 890	-441 366	-436 172	-437 286	-455 376

Investeeringute loetelu vt lisa 1

2.3. Eelarve tulem ja finantseerimistegevus

Eelarve tulem on põhitegevuse tulem ja investeerimistegevuse tulemus liidetuna. Eelarve tulemile ei ole seaduses otseseid piiranguid kehtestatud. Negatiivne eelarvetulem näitab, et planeeritavate investeeringute omaosaluste katmiseks jääb vahendeid puudu ja vajadus on laenuvahendite järgi, mis tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade (raha jäägi) arvelt. Tehtavad investeerimiskulutused mõjutavad negatiivselt valla finantspositsiooni suurendades võlakooormust, samas tuleb arvestada investeeringute sotsiaalmajanduslikku kasutegurit.

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms).

Lääne-Nigula vallas on 31.12.2024 seisuga 12 kehtivat laenulepingut. 31.08.2024. aasta seisuga ei ole võetud välja SEB pangaga sõlmitud laenuleping 2024008793, summas 560 000 eurot. Strateegiasse on arvestatud 2025 aastal sisse 2,0 miljoni suuruse laenu võtmisega kaasnev laenukohustuse põhiosa tagasimakse ja eeldusel, et laenuintress on (4,361).

Laenude refinantseerimine (10- aastaseks perioodiks) on majanduslikult tasuv juhul kui intressimäär (ilma euribor- ta) jääb alla 0,87%.

Eelarvestrateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustusi 5,83 miljonit eurot ja tasuda ca 5,7 miljoni euro eest.

Tabel 111. Finantseerimistegevus (2025- 2028)

	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Lääne-Nigula vald						
Finantseerimistegevus	124 231	-14 581	1 180 365	90 426	211 116	187 863
Kohustuste võtmine (+)	647 000	560 000	1 900 000	1 000 000	1 200 000	1 200 000
Kohustuste tasumine (-)	-522 769	-574 581	-719 635	-909 574	-988 884	-1 012 137
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 266 169	-616 888	-449 411	-263 050	-159 625	20 774
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 612 260	995 372	545 961	282 911	123 286	144 060
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	8 183 092	8 168 511	9 348 876	9 439 302	9 650 418	9 838 281

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakooormus ehk võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakooormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused ja mittekatkestatavad kasutusrendilepingud.

Maksimaalset limiiti on võimalik saavutada, kui suurendada põhitegevuse tulemit põhitegevuse tulude suurendamise või põhitegevuse kulude vähendamisega, kuid samas suure netovõlakooormusega on ka intressikulu oluliselt suurem ja järgnevate aastate laenude tagasimaksed, mis kärbivad edasist võimekust erinevaid tegevusi realiseerida.

Netovõlakooormus arvutatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel aruandeaasta lõpu seisuga.

Valla eesmärk number üks peab olema katta põhitegevuse tulemist laenude põhiosamaksed ja intressikulu, teine eesmärk peab olema see, et põhitegevuse kulude kasv oleks kindlalt alla põhitegevuse tulude kasvu ja kolmas eesmärk on, et hoida netovõlakoormus mõõdukalt tasemel.

Koroonaviirusest tulenenud pandeemiast tingitud majanduskriisi tõttu on 60% kriteerium ning 6- kordse põhitegevuse tulemi tingimus asendatud ajutiselt leebemate piirmääradega. Aastatel 2020–2024 on 60% kriteeriumi asemel 80% ning kuuekordse põhitegevuse tulemi asemel 10- kordne tulem. Aastatel 2025–2027 on nimetatud kaks piirmäära vastavalt 75% ja 9- kordne tulem (2025. aastal), 70% ja 8- kordne tulem (2026. aastal) ning 65% ja 7- kordne tulem (2027. aastal). Alates 2028. aastast kehtivad tavapärased piirmäärad (KOFs § 59 lõige 13).

Tabel 122. Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

Lääne-Nigula vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	6 570 832	7 173 139	8 802 915	9 156 391	9 527 132	9 694 221
Netovõlakoormuse (%)	41%	42%	49,7%	50,4%	51,0%	50,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 937 232	13 620 366	13 289 672	12 706 842	12 134 515	11 625 746
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 366 400	6 447 227	4 486 757	3 550 451	2 607 383	1 931 525
Netovõlakoormus (%)	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%

Lääne-Nigula eelarvestrateegia 2025-2028 aasta on esitatud Lisas 2

2.4. Arvestusüksus ja finantsdistiiliin

Lääne-Nigula vald omab osalust 6 ühingu, all olev tabel annab sellest ülevaate.

Tabel 13. Konsolideerimisgrupp

Jrk.nr	Üksuse nimetus	Valla osaluse määr, %
1.	AS Lääne-Nigula Varahaldus	100%
2.	SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus	100%
3.	OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud	100%
4.	OÜ Lääne-Nigula Perearstikeskus	100%
5.	OÜ Oru Kultuurisaal	100%
6.	OÜ Maali Üürimaja	51%

Eelarvestrateegias tuleb KOFs § 20 lg 3 kohaselt anda ülevaade sõltuvate üksuste arvnäitajatest, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks.

KOFs §2, p. 9 kohaselt on sõltuv üksus – raamatupidamise seaduses mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalikult õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt isikutelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust või renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

31.12.2023. aasta seisuga olid sõltuvateks üksusteks SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus (SA PLTSH), OÜ Oru Kultuurisaal, OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud, OÜ Lääne-Nigula Varahaldus ja OÜ Lääne-Nigula Perearstikeskus.

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat metoodikat.

OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud arvestatud Risti Hooldekodu moodulite väljaostuga, planeeritud võtta laenu summa 160 000 eurot (6-8) aastat, laenusumma kaetakse rendilepingu summast. Ehitustegevuse käigus on planeeritud olmeruumide remont 33 000 eurot, mis kaetakse omatulu arvelt.

OÜ Oru Kultuurisaal- il investeeringuid 2025 strateegias plaanis ei ole. OÜ Lääne-Nigula Varahaldus loobus suurematest investeeringute tegemisest eelarvestrateegia perioodil, kuigi vajadus investeerimistegevuse osas on – Pürksi ja Linnamäe kütte katelde vahetamine, mille hinnanguline maksumus katla kohta on 750 000 eurot.

Tabel 134. Lääne-Nigula valla koondeelarvestrateegia koos sõltuvate üksustega 2025-2028

Arvestusüksus (Lääne-Nigula valla koondeelarvestrateegia koos sõltuvate üksustega 2025-2028)	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	16 815 737	17 915 642	18 710 907	19 198 431	19 766 403	20 526 644
Põhitegevuse kulud kokku	15 950 540	16 931 164	17 592 994	17 875 185	18 210 341	18 753 658
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	-107 677	-142 984	-186 400	-200 600	-206 400	-211 400
Põhitegevustulem	865 197	984 478	1 117 913	1 323 246	1 556 063	1 772 986
Investeeringustegevus kokku	-1 086 370	-1 393 030	-2 760 666	-1 514 672	-1 757 786	-1 777 876
Eelarve tulem	-221 173	-408 552	-1 642 753	-191 426	-201 724	-4 889
Finantseerimistegevus	114 017	-92 793	1 270 145	5 026	128 519	114 463
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 207 348	-554 841	-375 608	-169 400	-32 508	144 172
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	1 314 304	-53 496	-3 000	17 000	40 697	34 600
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 782 062	1 227 221	851 613	682 213	649 706	793 878
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	8 805 871	8 713 078	9 983 223	9 988 249	10 116 768	10 231 231
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	7 023 809	7 485 857	9 131 610	9 306 036	9 467 062	9 487 351
Netovõlakoormus (%)	41,7%	41,7%	48,8%	48,5%	47,9%	46,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	13 452 590	14 332 514	14 033 180	13 438 902	12 848 162	12 315 986
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 428 781	6 846 657	4 901 570	4 132 866	3 381 100	2 878 635

Riskianalüüsis on hinnatud olukorda, kus kavandatud eelarvetulude maht osutub väiksemaks või kohustuste intressikulud suuremaks võrreldes strateegia eeldustega.

Tabel 15. Riskianalüüsi stsenaariumid

Stsenaarium	Muutus	Kokkuhoiu vajadus omavalitsus			
		2025	2026	2027	2028
Tulumaksu aastane kasv on väiksem	2%	174 170	182 878	191 656	200 855
Kulud kasvavad aastas	4%	201 496	203 914	205 953	208 012

Lääne-Nigula valla eelarve tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – **eelarvetulude võimalikule vähenemisele on tarvilik reageerida põhitegevuse kulude kokkuhoiu ja planeeritud investeeringutest loobumisega**. Suure laenukoormuse tõttu omab mõju ka intressimäärade tõus.

Lisa 1. Investeeringute kava 2025-2028, põhivara soetused objektide lõikes

Investeeringuobjektid*	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
04 Majandus	345 000	295 000	280 000	280 000
Sireli maade ost	15 000	15 000		
Sõidukite väljaost	30 000	30 000	30 000	30 000
Projektide omaosalused	100 000	50 000	50 000	50 000
Teede korrashoid ja pindamine	200 000	200 000	200 000	200 000
toetuse arvelt - Sadamate arendus	200 000	200 000		
09 Haridus	1 580 000	620 000	920 000	920 000
Asutuste väikeinvesteeringud	320 000	320 000	320 000	320 000
Martna Põhikooli rekonstrueerimine- meede " KOV hoone energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist 2023"	900 000	300 000		
toetuse arvelt	948 144			
PEEK projekt- "Läänemaa hariduskobar maakonna haridusteenuse arendamine"	250 000			
Linnamäe lasteaia moodulite väljaost Cramo OÜ	110 000			
Palivere Põhikooli rekonstrueerimine			600 000	600 000
toetuse arvelt			948 144	
KÕIK KOKKU	3 073 144	1 115 000	2 148 144	1 200 000
sh toetuse arvelt	1 148 144	200 000	948 144	0
(omaosalus) arvelt	1 925 000	915 000	1 200 000	1 200 000

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
04 Majandus	200 000	200 000	0	0
Sadamate arendus - toetuse arvelt	200 000	200 000		
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	50 000	50 000	50 000	50 000
Hajaasustuse programm (ASF)	50 000	50 000	50 000	50 000
09 Haridus	948 144	0	0	0
Martna Põhikooli rekonstrueerimine- meede " KOV hoone energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist 2023"	948 144		948 144	
KÕIK KOKKU	1 198 144	250 000	998 144	50 000

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	250 000	150 000	100 000	100 000
Taebala Ühisveevärg projekt " Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused"- (ASF)	150 000	50 000		
Hajaasustuse programm (ASF)	100 000	100 000	100 000	100 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	10 000	15 000	40 000	40 000
Palivere KUM 4 aastane meede (ASF)	10 000	15 000	40 000	40 000
KÕIK KOKKU	260 000	165 000	140 000	140 000

Investeeringustegevuse all on arvestatud:

Tegevusala 04- Majandus:

- ✓ Sirelid maade ost- Risti osavald 15 000 eurot 2025- 2026 aastal (notariaalne leping);
- ✓ Sõidukite väljaost- 30 000 eurot 2025-2028. aastal;
- ✓ Projektide omaosalus- 100 000 eurot 2025 aastal (sh arvestatud Kullamaa KK võimla projekteerimisega 50 000 eurot) ja 2026-2028. aastal 50 000 eurot;
- ✓ Teede korrashoid ja pindamine- 200 000 eurot 2025-2028. aastal;
- ✓ Sadamate toetus- 200 000 2025-2026. aastal – toetuse arvelt.

Tegevusala 06- Elamu-ja kommunaalmajandus:

- ✓ Taebala Ühisveevärg projekt " Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused"- (ASF)- 150 000 eurot 2025. aastal ja 50 000 eurot 2026. aastal;
- ✓ Hajaasustuse programm (ASF)- 100 000 eurot 2025-2026. aastal, millest omafinantseering 50 000 eurot 2025-2028. aastal.

Tegevusala 08- Vabaaeg, kultuur ja religioon:

- ✓ Palivere KUM 4 aastane meede (ASF)- 10 000 eurot 2025. aastal, 15 000 eurot 2026. aastal ja 40 000 eurot 2027-2028. aastal.

Tegevusala 09- Haridus:

- ✓ Asutuste väikeinvesteeringud- 320 000 eurot 2025. aastal ja ka järgnevatel aastatel. Asutuste väikeinvesteeringute jaotatakse prioriteetide järgi eeskätt avariide likvideerimiseks, hädavajalikeks remonttöödeks ja erinevate ametkondade ettekirjutuste lahendamiseks;
- ✓ Martna Põhikooli rekonstrueerimine- meede " KOV hoone energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist 2023"- 900 000 eurot 2025. aastal ja 300 000 eurot 2026. aastal, lisaks teotuse arvelt 948 144 eurot ;
- ✓ PEEK projekt- "Läänemaa hariduskobar maakonna haridusteenuse arendamine"- 250 000 eurot 2025. aastal;
- ✓ Linnamäe lasteaia moodulite väljaost Cramo OÜ- 110 000 eurot 2025. aastal;
- ✓ Palivere Põhikooli rekonstrueerimine- meede " KOV hoone energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist 2023"- 600 000 eurot 2027. aastal ja 300 000 eurot 2028. aastal, lisaks eelduslik toetus 948 144 eurot.

Valla lisaks eeltoodust kajastatakse strateegias prioriteetsed investeeringuprojektid, mille realiseerimiseks puuduvad vahendid, aga mis võetakse töösse kui selleks avanevad võimalused. Lähtudes hetkel kehtivast eelarvestrateegiast 2024-2027 ja investeeringute kavast 2024-2027, jaotub strateegias kajastamata investeeringute nimekiri järgmiselt:

- ✓ Kullamaa KK võimla
- ✓ Oru kooli rekonstrueerimine/moodulid
- ✓ Risti Lasteaia uue hoone ehitus
- ✓ Linnamäe Lasteaia katus, ventilatsioon ja võimlemisruum;
- ✓ Palivere Noortekeskuse kapitaalremont
- ✓ Noarootsi vallamaja soojustamine
- ✓ Sotsiaalmajutusüksus Lääne-Nigula vallas

Antud nimekirja järjestust saab muuta volikogu lähtudes sisulisest põhjustest, nt töö avariilisus, ettekirjutused või oht põhiteenuse tagamise jätkusuutlikkusele.

Lisa 2. Lääne-Nigula eelarvestrateegia 2025-2028 koondtabel

Lääne- Nigula vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	16 171 540	17 025 458	17 719 562	18 152 631	18 668 485	19 376 244
Maksutulud	7 992 661	8 799 700	9 380 156	9 882 879	10 380 723	10 920 291
sh tulumaks	7 460 482	8 278 000	8 708 456	9 143 879	9 582 785	10 042 759
sh maamaks	530 684	520 000	670 000	737 000	795 938	875 532
sh muud maksutulud	1 495	1 700	1 700	2 000	2 000	2 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 741 655	1 765 775	1 770 691	1 801 037	1 819 047	1 837 238
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 286 560	6 269 983	6 378 715	6 268 715	6 268 715	6 418 715
sh tasandusfond	4 575 217	4 401 006	1 499 688	1 379 688	1 379 688	1 379 688
sh toetusfond	1 271 756	1 499 688	4 489 027	4 489 027	4 489 027	4 489 027
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	439 587	369 289	200 000	200 000	200 000	350 000
Muud tegevustulud	150 664	190 000	190 000	200 000	200 000	200 000
Põhitegevuse kulud kokku	15 232 718	16 300 226	16 822 972	17 089 935	17 361 941	17 847 958
Antavad toetused tegevuskuludeks	974 838	1 437 753	1 651 753	1 651 753	1 651 753	1 865 753
Muud tegevuskulud	14 257 880	14 862 473	15 171 219	15 438 182	15 710 188	15 982 205
sh personalikulud	9 068 453	9 876 313	10 073 839	10 280 353	10 501 380	10 721 909
sh majandamiskulud	5 185 606	4 938 607	5 037 380	5 097 829	5 148 807	5 200 295
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>						
sh muud kulud	3 821	47 553	60 000	60 000	60 000	60 000
Põhitegevuse tulem	938 822	725 232	896 590	1 062 696	1 306 544	1 528 286
Investeeringustegevus kokku	-992 665	-1 291 310	-2 526 366	-1 416 172	-1 677 286	-1 695 376
Põhivara müük (+)	14 730	20 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Põhivara soetus (-)	-498 408	-783 251	-3 073 144	-1 115 000	-2 148 144	-1 200 000
sh projektide omaosalus	-369 860	-783 251	-1 925 000	-915 000	-1 200 000	-1 200 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	128 548	80 600	1 198 144	250 000	998 144	50 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-239 633	-217 769	-260 000	-165 000	-140 000	-140 000

Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)		0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-72 500	-50 000				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	24 839	40 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Finantskulud (-)	-350 241	-380 890	-441 366	-436 172	-437 286	-455 376
Eelarve tulem	-53 843	-566 078	-1 629 776	-353 476	-370 741	-167 090
Finantseerimistegevus	124 231	-14 581	1 180 365	90 426	211 116	187 863
Kohustiste võtmine (+)	647 000	560 000	1 900 000	1 000 000	1 200 000	1 200 000
Kohustiste tasumine (-)	-522 769	-574 581	-719 635	-909 574	-988 884	-1 012 137
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 266 169	-616 888	-449 411	-263 050	-159 625	20 772
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	1 195 781	-36 229	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 612 260	995 372	545 961	282 911	123 286	144 060
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	8 183 092	8 168 511	9 348 876	9 439 302	9 650 418	9 838 281
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)						
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	6 570 832	7 173 139	8 802 915	9 156 391	9 527 132	9 694 221
Netovõlakoormus (%)	40,6%	42,1%	49,7%	50,4%	51,0%	50,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 937 232	13 620 366	13 289 672	12 706 842	12 134 515	11 625 746
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 366 400	6 447 227	4 486 757	3 550 451	2 607 383	1 931 523